

Boomvalk (Falco subbuteo)

BMP Leemputten

BMP De Zwolse Leemputten 2002

BMP staat voor: Broedvogel Monitoring Project.

In 2002 hebben we met de vogelwerkgroep Eibergen de Zwolse Leemputten onder de loep genomen en ik heb gemerkt dat het opzetten en het uitwerken van zo'n BMP proefvlak behoorlijk veel werk is; maar het is wel de moeite waard.

- 1° Het opzetten van een veldkaart met de startpunten en de looppaden met de richting
- 2° Het veldwerk (intekenen op veldkaart)
- 3° Het maken van de soortkaart waarop de specifieke gegevens zoals: euring code, de teldatums, datumgrens en criteria, fusieafstand en het belangrijkste: het aantal territoria
- 4° Van veldkaart overzetten op soortenkaart
- 5° Het intekenen van al de territoria

Maar nu eerst iets over de geschiedenis van de Leemputten. De klei in de Leemputten is ongeveer 20 miljoen jaar geleden ontstaan. Toen was het hier nog volle zee. Dit blijkt o.a. uit de honderden walvisbotten en haaiantanden die hier in de loop der jaren zijn gevonden.

In 1892 werd de steenfabriek in Groenlo opgericht. Eerst alleen voor dakpannen en later ook voor stenen. In het begin gebeurde dit zware werk met de schop en kipkarretjes die met paarden onder uit de put werden getrokken. In 1931 kwam er een baggermachine. Met de 16 kipwagentjes werd de leem via een smal spoorbaantje naar de fabriek in Groenlo gebracht. In 1975 werd de fabriek gesaneerd en stopten de activiteiten. Vervolgens werd dit gebied in 1978 open gesteld voor het publiek onder de naam Natuurpark de Leemputten. Halverwege de jaren 90 werd de pomp stil gezet die de grootste put droog hield. Hierdoor kwam er 'n groot wateroppervlakte bij waar nu regelmatig echt bijzondere soorten te zien zijn zoals bijvoorbeeld:

Dodaars, Zomertaling, Brilduiker, Grote Zaagbek, Blauwe reiger, Slobeend, Pijlstaart, Nonnetje, Bergeend, Tafeleend, Krooneend, Oeverloper, Krakeend, Kuifeend, Topper, Witgatje, Wintertaling, Witoogend, Aalscholver.

Boomvalk (Falco subbuteo)

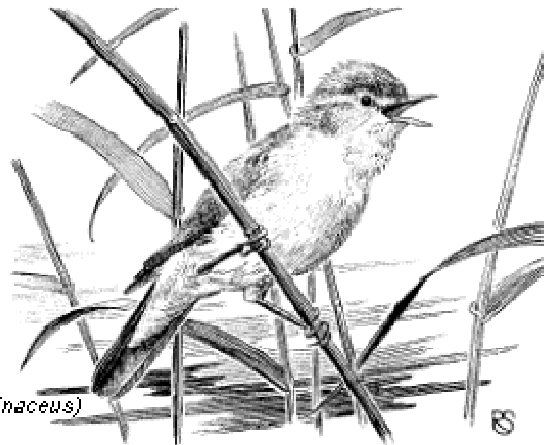
Wanneer de Boomvalk (die net buiten het proefvlak zijn horst heeft) jongen heeft, komt hij boven de Zwolse Leemputten zijn kostje bij elkaar vliegen. Eerst zie je alleen het mannetje ongeveer een week manoeuvreren om de libellen te pakken en daarna helpt het vrouwtje ook. Ook komen hier veel Huis- en Boerenzwaluwen foerageren. Verschillende soorten ganzen hebben deze plek ook ontdekt als broedplaats. In het bijzonder zijn het wel de Brandganzen die hier in het voorjaar terug komen om hier te gaan broeden. Ik denk wel dat dit verwilderde exemplaren en hun nakomelingen betreft.

Grote

Karekiet

(Acrocephalus

arundinaceus)

Grote Karekiet (Acrocephalus arundinaceus)

Enkele soorten rietvogels vinden hier hun kraambedje gespreid. Er waren zelfs 9 paar Kleine Karekieten tijdens deze telling. Dit grote aantal komt mede door het overjarige riet dat in de sloten aangrenzend aan de Zwolse Leemputten stond. Wanneer er wat meer riet komt, wat gerealiseerd kan worden door aan een van de putten een plas/dras stuk aan te leggen, kunnen er naar mijn mening nog enkele nieuwe soorten bijkomen zoals b.v. Grote Karekiet, Waterral en Blauwborst. Het verwijderde zand kan aan één wal gezet worden die geschikt is voor de Oeverzwaluw en de IJsvogel. Of 'n licht hellend vlak tot onder het waterpeil, dat dan geschikt kan zijn voor de Oeverloper en het Witgatje. De mezenfamilie is hier ook goed vertegenwoordigd en bijna compleet broedend aanwezig. De roofvogels worden hier vertegenwoordigd door de Bosuil en de Torenvalk, terwijl in de onmiddellijke omgeving de Buizerd, Steenuil en de Kerkuil broedend aanwezig zijn. Enkele bijzondere soorten die in dit proefvlak gebroed hebben zijn: IJsvogel, Wielewaal, Rietgors, Bosrietzanger, Boompieper, Graspieper, Kleine Bonte Specht, Groene Specht, Zomertortel en dan nog 4 soorten ganzen. Geweldig mooi is het wel dat we het nest van de Wielewaal zagen hangen met 4 kopjes van de jongen er boven uitstekend terwijl die door een van de ouders werden gevoerd. Daar ben ik twee dagen later weer gaan kijken en zag tot mijn voldoening dat de jongen uit 't nest waren. Met een beetje zoekwerk kon ik de jongen terug vinden, nog in de buurt van 't nest.

Hier volgt de lijst met de soorten en het aantal broedparen in het proefvlak de Leemputten in 2002 met daar achter 1978-1979 en 1980.

De broedvogels van het BMP-project de Leemputten 2002

Soort	Aantal in:				Soort	Aantal in:		
	2002	1978	1979	1980		2002	1978	1979
Fuut	7	3	3	3	Kleine Karekiet	9	9	4
Knobbelzwaan	2	-	-	-	Grasmus	3	3	3
Grauwe Gans	1	-	-	-	Tuinfluit	12	3	9
Nijlgans	3	-	-	-	Zwartkop	18	3	2
Wilde Eend	3	24	8	2	Tjiftjaf	18	18	22
Soepeend	1	-	-	-	Fitis	12	26	26
Kuifeend	3	-	-	-	Goudhaantje	2	-	-
Torenvalk	1	-	-	-	Grauwe vliegenvanger	3	-	-
Fazant	1	-	-	-	Bonte Vliegenvanger	3	-	-
Waterhoen	1	4	1	1	Staartmees	3	-	-
Meerkoet	13	4	3	2	Glanskop	4	-	-
Houtduif	14	-	-	-	Matkop	2	-	-
Turkse Tortel	1	-	-	-	Kuifmees	2	-	-
Zomertortel	1	-	-	-	Zwarte Mees	1	3	2
Koekoek	2	1	1	1	Pimpelmees	14	5	1
Bosuil	1	-	-	-	Koolmees	15	8	3
Groene Specht	1	-	-	-	Boomklever	3	-	-
Grote Bonte specht	3	-	-	-	Boomkruiper	7	-	-
Kleine Bonte Specht	2	-	-	-	Wielewaal	2	2	2
Boompieper	1	-	-	-	Vlaamse Gaai	3	1	2
Graspieper	1	-	-	-	Kauw	2	-	-
Witte Kwikstaart	1	6	1	1	Zwarte Kraai	1	-	-
Winterkoning	18	11	3	7	Spreeuw	5	-	-
Heggenmus	3	-	-	-	Huismus	0	-	-
Roodborst	12	4	3	7	Ringmus	2	-	-
Gekraagde Roodstaart	2	-	-	-	Vink	17	3	2
Merel	18	10	2	3	Groenling	1	-	-
Zanglijster	7	3	2	-	Rietgors	1	1	1
Grote Lijster	1	-	-	-	Ijsvogel	1	-	-
Bosrietzanger	4	1	1	3	Canadese Gans	1	-	-
Witgatje	-	-	1	-	Brandgans	7	-	-
Geelgors	-	5	2	2	-	-	-	-
Goudvink	-	4	1	-	-	-	-	-
Oeverloper	-	1	1	-	-	-	-	-
Ransuil	-	-	2	1	-	-	-	-

In 2002 zijn er in totaal 61 soorten broedvogels geteld met in totaal 302 paartjes vogels.

De overige tellers die hier aan meegewerkt hebben zijn:
C. v. Beinem, J. Gelderblom, H. Kemna, R. Papendorp, A. Visser, B. Voerman en K. Weiland.

Voor de vlinders is het hier ook 'n eldorado. De soorten die ik er in de telperiode gezien heb zijn o.a. :

Dagpauwoog, Distelvlinder, Koolwitje, Koevinkje, Kleine Vos, Klein Geaderd Witje, Berke Page, Bruin Zandoogje, Citroentje, Oranje Tipje, blauwtjes en uiltjes, Bont Zandoogje Landkaartje, Atalanta, spanners enz.

Willie Smeenk